

چالش‌های آموزش و پرورش

با این همه، به رغم نقدهای بسیاری که به مطالب کمک‌آموزشی و روندی که مؤسسه‌های تولیدکننده آن‌ها صورت می‌گیرد، هنوز این مطالب نقش تعیین‌کننده‌ای در نظام آموزشی ما دارند و شاگردان را به جای سوق دادن در جهت کسب مهارت، به حفظ کردن مطالب و فراموش کردن آن‌ها پس از گذراندن امتحانات تشویق می‌کنند. تلاش افراد دلسوز در جهت اجتناب از تأثیر این فعالیت‌ها به جایی نمی‌رسد و این مؤسسه‌ها مدام رشد بیشتری پیدا می‌کنند.

نکته دیگری که شاید به همان اندازه آموزش مهارت، اهمیت داشته باشد، آموزش مقابله با خطرات و آسیب‌هایی است که دانش‌آموزان در جامعه با آن‌ها روبه‌رو می‌شوند. بدون شک آموزش رفتار مناسب در موقعیت‌های مختلف و دفاع از خود در شرایط روبرویی با ناهنجاری‌های موجود در جامعه یکی از وظیفه‌های مهم نظام آموزشی است. شاگردان به دلیل محرمانه بودن برخورد با این گونه مسائل نمی‌توانند آن‌ها را با کسی در میان بگذارند. در نتیجه این مشکلات به عقده‌هایی تبدیل می‌شوند که در درازمدت آسیب فراوانی را وارد می‌کنند. عدم هماهنگی نظام آموزشی و رسانه‌ای کشور در برخورد با این مشکلات مانع از حل مسائل مربوطه شده است و هر روز صورتی جدی‌تر به خود می‌گیرند. بدون شک مسئولان نظام آموزشی کشور به خوبی آگاه‌اند که اکنون جهان به‌صورت دهکده‌ای کوچک درآمده است که خبر هر رویداد در آن به سرعت پخش می‌شود و همه ساکنان از آن اطلاع پیدا می‌کنند. در این شرایط، ایجاد محدودیت هیچ‌گونه کارایی نخواهد داشت. هر تلاش در جهت ایجاد محدودیت در جامعه با توجه به روحیه محدودیت‌گریز بشر به بزرگ‌تر شدن مشکل می‌انجامد. راه غلبه بر ناهنجاری‌ها آگاهی بخشیدن است. آگاه کردن جوانان از خطراتی که آن‌ها را تهدید می‌کند تنها راه اجتناب از مشکلاتی است که ناآگاهی در این زمینه به وجود می‌آورد.

باید خوب و بد، درست و نادرست را بدون محدودیت به شاگردان آموخت و با تربیت صحیح این امکان را به آن‌ها داد تا با توجه به شناخت خودشان، راه صحیح را انتخاب کنند.

سال تحصیلی جدید را در حالی آغاز می‌کنیم که شرایط متلاطم جهان و موقعیت حساس کشورمان مسئولیت دست‌اندرکاران آموزش کشور را بسیار سنگین ساخته است. نهاد آموزش و پرورش مسئولیت بسیار مهم تربیت آینده‌سازان کشور را بر عهده دارد. این افراد بزرگ‌ترین سرمایه کشور را تشکیل می‌دهند و آموزش و تربیت آن‌ها به گونه‌ای که بتوانند نقش خود را به درستی در جامعه ایفا و زندگی شایسته‌ای را برای خود تأمین کنند و سبب پیشرفت کشور شوند مهم‌ترین وظیفه نهاد آموزش و پرورش است.

درباره کارآمدی نظام آموزشی کشور بحث‌های بسیاری مطرح می‌شود و نقدهایی هم در این مورد صورت می‌گیرد. بدون شک نقد وضعیت موجود و تلاش در جهت رفع کاستی‌ها و مشکلات سبب پیشرفت امور خواهد شد. ولی متأسفانه بیشتر آنچه مشاهده می‌شود فقط بیان مسائل است و کمتر تلاشی در جهت حل مشکلات مشاهده می‌شود. نتیجه این کار چیزی جز ایجاد یأس و ناامیدی نخواهد بود. بلکه آنچه بدان نیاز داریم با قاطعیت عمل کردن، اجتناب از بزرگ‌نمایی مسائل و انداختن تقصیر به گردن دیگران است.

بدون شک جوانان کشور ما از بهره هوشی بالایی برخوردارند و در صورت آموزش صحیح می‌توانند این توان بالقوه خود را به‌صورت بالفعل درآورند و با توجه به امکانات و منابع طبیعی موجود در کشور آن را به جایگاه والایی در جهان برسانند. متأسفانه شاخص‌های موجود نشانگر آن هستند که در حال حاضر این کار به درستی صورت نمی‌گیرد و فقدان مدیریت مناسب در راستای بهره‌گیری منابع موجود باعث شده است که در بسیاری موارد از کشورهایی با امکانات بسیار کمتر عقب‌تر باشیم. هنوز بیشترین دغدغه دانش‌آموزان و والدین آن‌ها آموزش تست‌زنی، و حفظ کردن مطالب درسی برای قبول شدن در آزمون‌های ورودی دانشگاه‌ها و مؤسساتی است که بسیاری از جوانان پس از قبول شدن در آزمون ورود به آن‌ها و به دست آوردن مدرک مربوط، نمی‌توانند کاری انجام دهند و زندگی خود را تأمین کنند. گفت‌وگوی این شماره مجله با مسئول ارزشیابی وزارت آموزش و پرورش، مسائل موجود در این زمینه را به خوبی نمایان می‌سازد.